

ผลการดำเนินงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพ Service Plan
สาขาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (รอบ 12 เดือน) ปี 2562 เขตสุขภาพที่ 8
Focal point: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร

โครงการกำจัดปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชย์ครบ 70 ปี ในปีพุทธศักราช 2559 พร้อมทั้งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะทรงเจริญพระชนมพรรษา 85 พรรษา ปีงบประมาณ 2562 เขตสุขภาพที่ 8

สถานการณ์

การตายจากโรคมะเร็งท่อน้ำดี/ตับ เขตสุขภาพที่ 8 ปีงบประมาณ 2562 จังหวัดที่มีการตายจากโรคมะเร็งท่อน้ำดี สูงสุด คือจังหวัดหนองคาย อัตรา 25.67 ต่อแสนประชากร, จังหวัดสกลนคร อัตรา 16.33 ต่อแสนประชากร,และจังหวัดนครพนม อัตรา 13.92 ต่อแสนประชากร เขตสุขภาพที่ 8 พบเป็นมะเร็งท่อน้ำดี/ตับ อัตรา 48.50 ต่อแสนประชากร สูงสุดที่จังหวัดบึงกาฬ อัตรา 69.71 ต่อแสนประชากร, จังหวัดเลย อัตรา 55.56 ต่อแสนประชากร,และจังหวัดอุดรธานี อัตรา 49.02 ต่อแสนประชากร

1.เกณฑ์เป้าหมาย : 1. ลดการติดเชื้อ OV ในปลา ไม่เกิน 1 % (ในปี 2568), 2. ลดการติดเชื้อ OV ในปลาไม่เกิน 1 % (ในปี 2568), 3. ลดอัตราตาย 2 ใน 3 (ในปี 2578)

จังหวัด	ตำบลต้นแบบ"โครงการกำจัดปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีถวายเป็นพระราชกุศล ฯ" ปีงบประมาณ 2562	การตรวจอุจจาระด้วยวิธี modified kato's katz ในประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป				
		(1)ประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย	(2) ประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการตรวจอุจจาระ โดยวิธี วิธี modified kato's katz		(3) ประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการตรวจอุจจาระ แล้วพบพยาธิใบไม้ตับ (OV)	
	จำนวน (ตำบล)	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อุดรธานี	18	16,290	16,290	100	166	1.02
สกลนคร	26	23,530	23,635	100	1,224	5.18
หนองบัวลำภู	8	7,240	7,255	100	171	2.36
บึงกาฬ	6	5,430	5,517	100	181	3.28
หนองคาย	10	9,050	9,003	99.48	342	3.80
นครพนม	24	21,720	19,738	90.87	1,595	8.08
เลย	70	64,255	36,741	57.18	179	0.49
รวมเขต 8	162	147,515	118,179	80.11	3,858	3.26

ข้อมูล : จากสสจ. 7 จังหวัด ณ วันที่ 25 กันยายน 2562

ผลการดำเนินงาน

ประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจจูงจาะโดยวิธี วิธี modified kato's katz ปีงบประมาณ 2562 เขตสุขภาพที่ 8 มีตำบลต้นแบบ"โครงการกำจัดปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีถวายเป็นพระราชกุศล ฯ" จำนวน 162 ตำบล โดยประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 147,515 ราย ได้รับการตรวจจูงจาะ จำนวน 118179 ราย ร้อยละ 80.11 พบพยาธิใบไม้ตับ (OV) จำนวน 3,858 ราย ร้อยละ 3.26 และจังหวัดที่ตรวจจูงจาะแล้วพบพยาธิใบไม้ตับ (OV) สูงสุด คือ จังหวัดนครพนม ร้อยละ 8.08, จังหวัดสกลนคร ร้อยละ 5.18, และจังหวัดหนองคาย ร้อยละ 3.80"

ปัญหา อุปสรรค

การบริหารจัดการด้านสุขภาพ จัดการสิ่งแวดล้อมและสิ่งปฏิกูล ยังไม่ครอบคลุมในพื้นที่เป้าหมาย

Best Practice/รางวัล

ปี 2562 ตำบลจัดการคุณภาพชีวิต “ชุมชนสร้างสุข” ลดเสี่ยงโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีคือ ตำบลโพธิ์หมากแข้ง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ชนะเลิศระดับประเทศ ณ ศูนย์พัฒนาการสาธารณสุขมูลฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประกวดทั้งหมด 6 เขตสุขภาพ

2.เกณฑ์เป้าหมาย : ประชาชน อายุ 40 ปีขึ้นไป ได้รับการคัดกรองโรคมะเร็งท่อน้ำดี โดยการอัลตราซาวด์ ร้อยละ 100

จังหวัด	ประชากรอายุ 40 ปีขึ้นไปที่มีความเสี่ยงที่เป็นเป้าหมายทั้งหมด	ประชากรอายุ 40 ปีขึ้นไปที่มีความเสี่ยงที่เป็นเป้าหมาย แล้วได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี โดยการอัลตราซาวด์		พบ CCA หลังอัลตราซาวด์	
	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สกลนคร	12,740	14,666	100	17	0.12
นครพนม	11,969	23,827	100	0	0.00
อุดรธานี	12,740	13,805	100	0	0.00
บึงกาฬ	7,740	7,816	100	1	0.01
หนองคาย	7,740	7,419	95.85	0	0.00
หนองบัวลำภู	7,553	6,211	82.23	3	0.05
เลย	22,398	9,271	41.39	3	0.03
รวมเขต 8	82,880	83,015	100	24	0.03

ข้อมูล : จาก สสจ.7 จังหวัด ณ วันที่ 25 กันยายน 2562

ผลการดำเนินงาน

ประชาชนอายุ 40 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดีโดยการอัลตราซาวด์ ปีงบประมาณ 2562 เขตสุขภาพที่ 8 โดยประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 82,880 ราย ได้รับการตรวจอัลตราซาวด์ จำนวน 83,015 ราย ร้อยละ 100 จังหวัดที่ตรวจอัลตราซาวด์ครบ 100 % คือ จังหวัดอุดรธานี,จังหวัดสกลนคร,จังหวัดนครพนม,และจังหวัดบึงกาฬ และตรวจอัลตราซาวด์แล้วพบเป็นมะเร็ง ร้อยละ 48.50 จังหวัดที่พบเป็นมะเร็งสูงสุด คือ จังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 69.71, จังหวัดเลย ร้อยละ 55.56,และจังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 49.02 หลังการอัลตราซาวด์ พบเป็น CCA สูงสุดที่จังหวัดสกลนคร ร้อยละ 0.12, จังหวัดหนองบัวลำภู ร้อยละ 0.05, และจังหวัดเลย ร้อยละ 0.03

ปัญหา อุปสรรค : ขาดบุคลากรไม่เพียงพอในการตรวจอัลตราซาวด์

3.การรักษามะเร็งท่อน้ำดีด้วยการผ่าตัด เขตสุขภาพที่ 8 ปีงบประมาณ 2560 – 2562

ชื่อโรงพยาบาล	ปีงบประมาณ 2560			ปีงบประมาณ 2561			ปีงบประมาณ 2562		
	รวมผ่าตัด	ผ่าตัดให้หายขาด	ผ่าตัดเพื่อประคับประคอง	รวมผ่าตัด	ผ่าตัดให้หายขาด	ผ่าตัดเพื่อประคับประคอง	รวมผ่าตัด	ผ่าตัดให้หายขาด	ผ่าตัดเพื่อประคับประคอง
	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)
โรงพยาบาลอุดรธานี	56	49	7	20	20	0	19	15	4
โรงพยาบาลสกลนคร	35	28	7	51	39	12	63	52	11
โรงพยาบาลมะเร็งอุดรธานี	7	3	4	0	0	0	0	0	0
รวมเขต 8	98	80	18	71	59	12	82	67	15

ที่มา : จากฐานข้อมูล Isan Cohort

ผลการดำเนินงาน

การรักษามะเร็งท่อน้ำดีด้วยการผ่าตัด เขตสุขภาพที่ 8 ปี 2562 ผ่าตัดมะเร็งท่อน้ำดี ณ โรงพยาบาลอุดรธานีและโรงพยาบาลสกลนคร จำนวน 82 ราย ผ่าตัดสูงสุดที่โรงพยาบาลสกลนคร จำนวน 63 ราย,และโรงพยาบาลอุดรธานี จำนวน 19 ราย โดยผ่าตัดให้หายขาด จำนวน 67 ราย และผ่าตัดเพื่อประคับประคองจำนวน 15 ราย

4.การใช้หลักสูตรการเรียนการสอนโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี แบบ (e-Book) จังหวัดสกลนคร ปี 2562

ระดับ	การใช้หลักสูตรการเรียนการสอนโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี แบบ (e-Book)		
	โรงเรียนทั้งหมด	โรงเรียนที่ใช้สื่อ e-book	
	จำนวน (แห่ง)	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1	175	109	62.29
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2	257	47	18.29
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3	182	44	24.18
รวม	614	200	32.57

ที่มา : จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1,2,3 และ สพม.23

ผลการดำเนินงาน

จังหวัดสกลนคร มีโรงเรียนทั้งหมด 614 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 175 แห่ง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 257 แห่ง, และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 182 แห่ง โดยมีโรงเรียนที่ใช้สื่อ (e-Book) ทั้งหมด จำนวน 200 แห่ง ร้อยละ 32.57 สูงสุดที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 109 แห่งร้อยละ 62.29 ,สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 44 แห่ง ร้อยละ 24.18 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 47 แห่ง ร้อยละ 18.29

5.ตำบลที่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล เขตสุขภาพที่ 8 ปี 2561-2562

จังหวัดสกลนคร 29 แห่ง ดังนี้ เทศบาลตำบลเหล่าปอแดง, เทศบาลตำบลท่าแร่, เทศบาลตำบลเมืองทองท่าแร่, เทศบาลตำบลจันทอน, เทศบาลตำบลฮางโฮง, ตำบลเหล่าปอแดง (เอกชน), เทศบาลตำบลกุสุมาลย์ (กำลังก่อสร้าง), เทศบาลตำบลกุดบาก, วัดภูเก้าพระ (ต.กุดแฮด), เทศบาลตำบลนาหว้า, เทศบาลตำบลพังโคน, เทศบาลตำบลวาริชภูมิ, เทศบาลตำบลหนองปลิง, เทศบาลตำบลวานรนิวาส, เทศบาลตำบลคำตากล้า, เทศบาลตำบลห้วยหลวง, เทศบาลตำบลอากาศอำนวย, เทศบาลตำบลพันนา, เทศบาลตำบลสว่างแดนดิน, เทศบาลตำบลท่าศิลา, องค์การบริหารส่วนตำบลเต่างอย, เทศบาลตำบลดงโขบ, เทศบาลตำบลเจริญศิลป์, เทศบาลตำบลนาแก้ว, เทศบาลตำบลบ้านโพน, องค์การบริหารส่วนตำบลนาตงวัฒนา, เทศบาลตำบลเชียงสือ(อยู่ระหว่างการตกลงกับพื้นที่), เทศบาลตำบลสร้างค้อ, องค์การบริหารส่วนตำบลกกปลาซิว, องค์การบริหารส่วนตำบลหลุบเลา, เทศบาลตำบลโคกภู

จังหวัดอุดรธานี 3 แห่ง ดังนี้ เทศบาลนครอุดรธานี, เทศบาลตำบลนาข้าว, เทศบาลตำบลบ้านโคก

จังหวัดบึงกาฬ 2 แห่ง ดังนี้ เทศบาลตำบลบึงโขงหลง, เทศบาลตำบลศรีวิไล

จังหวัดหนองบัวลำภู 2 แห่ง ดังนี้ อำเภอโนนสังข์, ตำบลนาคำไฮ

จังหวัดเลย 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลปากชม

จังหวัดหนองคาย 1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองหนองคาย

จังหวัดนครพนม ไม่มีบ่อบำบัด

ที่มา : จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 7 จังหวัด ณ วันที่ 14 มกราคม 2562

ผลการดำเนินงาน

ตำบลที่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล เขตสุขภาพที่ 8 ปี 2561-2562 เขตสุขภาพที่ 8 มีจำนวน 38 แห่ง ร้อยละ 5.90 สูงสุดที่จังหวัดสกลนคร จำนวน 29 แห่ง ร้อยละ 23.20, จังหวัดอุดรธานี จำนวน 3 แห่ง ร้อยละ 1.92, และจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 3 แห่ง ร้อยละ 3.39

ปัญหา การสร้างบ่อบำบัดสิ่งปฏิกูล ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่

